

Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (kolmas koda)

15. juuli 2026 *

Liidu lepinguväline vastutus – EAGF ja EAFRD – Kohtuotsus, millega tühistatakse komisjoni otsus, mille kohaselt ei rahastata liidu vahenditest teatavaid kulusid, mida liikmesriigid on kandnud EAGFi ja EAFRD raames – Alusetult saadud summa tagasimaksmine komisjoni poolt – Komisjoni keeldumine maksta alusetult saadud summalt intressi – Kohustus maksta intressi – Kindlasummaline hüvitis alusetult komisjonile makstud summa kasutamise võimalusest ilmajätmise eest – ELTL artikkel 266 – Isikutele õigusi andva õigusnormi piisavalt selge rikkumine

Kohtuasjas T-661/24,

Tšehhi Vabariik, esindajad: J. Vlácil, J. Očková ja J. Benešová,

hageja,

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: P. Rossi, J. Hradil ja M. Salyková,

kostja,

ÜLDKOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja president K. Kowalik-Bańczyk, kohtunikud H. Cassagnabère ja T. Pavelin (ettekandja),

kohtusekretär: ametnik J. Čuboň,

arvestades menetluse kirjalikku osa,

arvestades 5. veebruari 2026. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: tšehhi.

kohtuotsuse

- 1 Tšehhi Vabariik palub ELTL artikli 268 alusel esitatud hagi sisuliselt hüvitada kahju, mida ta kandis seetõttu, et Euroopa Komisjon ei maksnud intressi, mida ta oleks pidanud maksma pärast seda, kui 19. detsembri 2019. aasta kohtuotsusega Tšehhi Vabariik vs. komisjon (T-509/18, EU:T:2019:876) oli tühistatud komisjoni 13. juuni 2018. aasta rakendusotsus (EL) 2018/873, mille kohaselt Euroopa Liit ei rahastata teatavaid kulusid, mida liikmesriigid on kandnud Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EAFRD) raames (ELT 2018, L 152, lk 29), ning millega oli määratud Tšehhi Vabariigile EAFRD raames finantskorrektsioon.

Vaidluse taust

- 2 Komisjon võttis 13. juunil 2018 vastu rakendusotsuse 2018/873. Selles otsuses leidis ta, et teatavad Tšehhi Vabariigi poolt EAFRD raames tehtud kulud on vastuolus Euroopa Liidu õigusega ja neid ei saa rahastada EAFRDst, kuna riiklikus haldus- ja kontrollisüsteemis oli tuvastatud puudus. Seetõttu kohaldas ta kindla määraga finantskorrektsiooni 5% summas 151 116,65 eurot (edaspidi „vaidlusalune finantskorrektsioon“).
- 3 Rakendusotsust 2018/873 rakendades arvas komisjon 10. augustil 2018 finantskorrektsioonina sissenõutava summa maha 2018. aasta teise kvartali vahemaksest.
- 4 Üldkohus rahuldaski 19. detsembri 2019. aasta kohtuotsusega Tšehhi Vabariik vs. komisjon (T-509/18, EU:T:2019:876) Tšehhi Vabariigi poolt rakendusotsuse 2018/873 peale esitatud hagi ja tühistas selle otsuse osas, milles sellega jäeti liidu rahastamisest välja Tšehhi Vabariigi poolt 2016. aastal EAFRD raames tehtud maksed summas 151 116,65 eurot.
- 5 Komisjon võttis 16. juunil 2020 vastu rakendusotsuse (EL) 2020/859, mille kohaselt Euroopa Liit ei rahasta teatavaid kulusid, mida liikmesriigid on kandnud EAGFi ja EAFRD raames (ELT 2020, L 195, lk 59), ning millega ta otsustas vastavalt 19. detsembri 2019. aasta kohtuotsusele Tšehhi Vabariik vs. komisjon (T-509/18, EU:T:2019:876) teha tagasimakse 151 116,65 euro suuruses summas ilma intressi maksmata.
- 6 Komisjon tegi 27. oktoobril 2020 Tšehhi Vabariigile tagasimakse 151 116,65 eurot.
- 7 Tšehhi Vabariik palus 26. novembri 2024. aasta kirjas komisjonil maksta talle intressi ajavahemiku eest 10. augustist 2018, mil rakendati vaidlusalune finantskorrektsioon, kuni 27. oktoobrini 2020, mil komisjon selle finantskorrektsiooni esemeks olevad summad tagasi maksis. Intress, mille maksmist Tšehhi Vabariik nõudis, oli 11 722,93 eurot ja see vastas 3,5% määra kohaldamisele summale 151 116,65 eurot, mille komisjon oli talle tagasi maksnud. Taotletud intressimäär vastas intressimäärale, mida Euroopa Keskpank (EKP) kohaldas oma peamiste refinantseerimistehingute suhtes ajavahemikul 10. augustist 2018 kuni 27. oktoobrini 2020, millele lisandus kolm ja pool protsendipunkti.

Poolte nõuded

8 Tšehhi Vabariik palub Üldkohtul sisuliselt:

- mõista komisjonilt tema kasuks välja 11 722,93 euro suurune hüvitis kahju eest, mis talle väidetavalt tekitati sellega, et komisjon keeldus maksmast talle intressi summale 151 116,65 eurot ajavahemiku eest 10. august 2018 kuni 27. oktoober 2020;
- mõista Euroopa Komisjonilt välja sellelt hüvitiselt viivitusintress alates käesolevas asjas kohtuotsuse kuulutamisest kuni hüvitise täieliku tasumiseni määras, mida Euroopa Keskpank kohaldab oma peamistele refinantseerimistehingutele, millele lisandub kolm ja pool protsendipunkti, ning
- mõista kohtukulud välja komisjonilt.

9 Komisjon palub Üldkohtul:

- jätta hagi rahuldamata;
- teise võimalusena, kui Üldkohus peaks leidma, et tema lepinguvälise vastutuse tekkimise tingimused on käesoleval juhul täidetud, kohaldada tasandusintressi määra, mis on ette nähtud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määruse (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012 (ELT 2018, L 193, lk 1), artiklis 109;
- mõista kohtukulud välja Tšehhi Vabariigilt.

Õiguslik käsitlus

Lepinguvälise vastutuse tekkimise tingimuste täidetud

- 10 Sisuliselt tugineb Tšehhi Vabariik oma kahju hüvitamise hagi põhjendamiseks 11. juuni 2024. aasta kohtuotsusele komisjon *vs.* Deutsche Telekom (C-221/22 P, EU:C:2024:488) ja väidab, et ELTL artikli 266 esimene lõik nõuab, et kui tühistatakse komisjoni poolt EAFRD raames tehtud finantskorrektsiooni otsus, siis tuleb liikmesriigile tagastavale finantskorrektsiooni summale lisada intress. Tšehhi Vabariigi sõnul kujutab intressi maksmine endast meedet, mis kaasneb finantskorrektsiooni otsuse tühistanud kohtuotsuse täitmisega ja selle eesmärk on hüvitada kindlasummaliselt finantskorrektsiooni esemeks oleva summa kasutamise võimalusest ilmajätmine. Ta väidab, et intressi tuleb maksta kogu ajavahemiku eest alates alusetult tehtud makse kuupäevast kuni selle tagastamiseni liikmesriigile.
- 11 Tšehhi Vabariik väidab, et komisjoni keeldumine maksta intressi kujutab endast ELTL artikli 266 esimese lõigu piisavalt selget rikkumist, mistõttu liidu lepinguväline vastutus on kohaldatav.

- 12 Vastuseks komisjoni argumentidele väidab Tšehhi Vabariik peamiselt, et finantskorrektsiooni otsusega jäetakse liikmesriik ilma võimalusest kasutada selle korrektsooni esemeks olevat summat, ning lisab, et sellise finantskorrektsiooniga välja jäetud kulud tuleb hüvitada liikmesriigi enda eelarvest.
- 13 Eelkõige väidab Tšehhi Vabariik, et on väär asuda seisukohale, et komisjoni poolt eelmaksetena kättesaadavaks tehtud summad võimaldasid hüvitada selle, et finantskorrektsiooni otsuse tõttu komisjonile tagasi makstud summad ei olnud tema käsutuses. Ta rõhutab sellega seoses, et finantskorrektsiooni eesmärk on just nimelt jätta teatavad kulud liidu rahastamisest välja. Seega, kuni komisjoni otsust, millega selline finantskorrektsioon määrati, ei ole tühistatud, ei saa liikmesriik kasutada liidu rahalisi vahendeid väljajäetud kulude rahastamiseks.
- 14 Tšehhi Vabariik lisab, et kui komisjon otsustab teatavad summad liidu rahastamisest välja jätta, on liikmesriik praktikas sunnitud katma selle puudujäägi oma eelarvest. Ta täpsustab, et käesoleval juhul olid välja jäetud summad põllumajandustootjatele juba välja makstud ja kõnealused toetusesaajad ei pidanud neid kulusid hüvitama.
- 15 Lisaks ei ole asjakohane asjaolu, et finantskorrektsiooni otsus puudutab komisjoni ja liikmesriigi poolt eelarve jagatud täitmise korras rakendatavaid vahendeid. Intress kuulub maksmisele, kuna finantskorrektsiooni otsus on komisjoni kui ametiasutuse akt, millega komisjonil on õigus kohustada liikmesriiki teatavad vahendid tagasi maksta.
- 16 Tšehhi Vabariik täpsustab, et täidetud on ka kahju ja põhjusliku seose olemasoluga seotud tingimused. Ta väidab, et tekkinud kahju seisneb selles, et intressi ei maksta kogu ajavahemiku eest alates alusetult saadud summa maksmise kuupäevast kuni selle tagasimaksmiseni.
- 17 Komisjon vaidleb Tšehhi Vabariigi argumentidele vastu.

Sissejuhatavad märkused

- 18 Aluslepingutes ette nähtud kohtuliku kontrolli süsteemis võib ELTL artikli 266 esimesest lõigust tuleneva kohustuse täitmist nõuda ELTL artiklis 263 ette nähtud tühistamishagiga või ELTL artiklis 265 ette nähtud tegevusetushagiga, kusjuures isik võib esitada liidu kohtule ka lepinguvälise vastutuse hagi ELTL artikli 268 ja artikli 340 teise lõigu alusel (vt 22. detsembri 2022. aasta kohtumäärus *British Airways vs. komisjon*, T-480/21, ei avaldata, EU:T:2022:863, punkt 37 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 19 ELTL artikli 340 teises lõigus on sätestatud, et lepinguvälise vastutuse korral heastab liit kõik oma institutsioonide või oma teenistujate poolt ülesannete täitmisel tekitatud kahjud vastavalt liikmesriikide seaduste ühiste üldprintsiipidele.
- 20 Väljakujunenud kohtupraktikast tulenevalt peavad liidu lepinguvälise vastutuse tekkimiseks olema täidetud kolm tingimust, nimelt isikutele õigusi andva õigusnormi piisavalt selge rikkumine, kahju tegelik tekkimine ning põhjuslik seos akti vastuvõtjale pandud kohustuse rikkumise ja kahjustatud isikutele tekkinud kahju vahel (vt 10. septembri 2019. aasta kohtuotsus *HTTS vs. nõukogu*, C-123/18 P, EU:C:2019:694, punkt 32 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 21 Kui üks punktis 20 mainitud tingimustest ei ole täidetud, tuleb hagi tervikuna jätta rahuldamata, ilma et oleks vaja analüüsida liidu lepinguvälise vastutuse muid tingimusi. Lisaks ei ole liidu kohus kohustatud neid tingimusi analüüsima kindlaksmääratud järjekorras (vt 5. septembri 2019. aasta kohtuotsus Euroopa Liit vs. Guardian Europe ja Guardian Europe vs. Euroopa Liit (C-447/17 P ja C-479/17 P, EU:C:2019:672, punkt 148 ja seal viidatud kohtupraktika).

Piisavalt selge rikkumise esinemine

- 22 ELTL artikli 266 esimesest lõigust tuleneb, et institutsioon, kelle akt on tühistatud, peab võtma selle kohtuotsuse täitmiseks vajalikud meetmed, millega akt on *ex tunc* tühiseks tunnistatud (11. juuni 2024. aasta kohtuotsus komisjon vs. Deutsche Telekom, C-221/22 P, EU:C:2024:488, punkt 51).
- 23 ELTL artikli 266 esimesest lõigust tulenev kohustus võtta tuvastatud rikkumiste tagajärgede kõrvaldamiseks vajalikud meetmed võib juba täidetud akti puhul kaasa tuua hageja sellise olukorra taastamise, milles ta oli enne selle akti vastuvõtmist (10. oktoobri 2001. aasta kohtuotsus Corus UK vs. komisjon, T-171/99, EU:T:2001:249, punkt 50).
- 24 Nagu nähtub 11. juuni 2024. aasta kohtuotsuse komisjon vs. Deutsche Telekom (C-221/22 P, EU:C:2024:488) punktist 52 ja seal viidatud kohtupraktikast, kujutab intressi maksmine endast tühistava kohtuotsuse täitmise meedet ELTL artikli 266 esimese lõigu tähenduses, kuna selle eesmärk on maksta kindlasummalist hüvitist selle eest, et isikul ei olnud võimalik nõudele vastavat summat kasutada.
- 25 Ühtlasi kujutab liikmesriigi asutuse või liidu institutsiooni, organi või asutuse kohustus tagastada liidu õigust rikkudes saadud rahasumma ja tasuda tagastamisel intressi, mis hõlmab kogu ajavahemikku alates nende rahasummade tasumise kuupäevast kuni nende tagastamise kuupäevani, endast alusetult saadu tagastamise üldpõhimõtte väljendust (11. juuni 2024. aasta kohtuotsus komisjon vs. Deutsche Telekom, C-221/22 P, EU:C:2024:488, punkt 56).
- 26 Nagu nähtub Euroopa Kohtu 11. juuni 2024. aasta kohtuotsuse komisjon vs. Deutsche Telekom (C-221/22 P, EU:C:2024:488) punktist 62 ning sisuliselt 20. jaanuari 2021. aasta kohtuotsuse komisjon vs. Printeos (C-301/19 P, EU:C:2021:39) punktidest 103 ja 104, puudub komisjonil, kui ta on ELTL artikli 266 esimese lõigu alusel kohustatud lisama teatud rahasumma tagasimaksmisel sellele intressi, igasugune kaalutlusõigus intressi maksmise otstarbekuse küsimuses, mistõttu võib liidu õiguse vähimigi rikkumine, mis seisneb intressi maksmisest keeldumises, olla küllaldane, et tuvastada liidu õiguse piisavalt selge rikkumise esinemine, mis võib kaasa tuua liidu lepinguvälise vastutuse.
- 27 Lõpuks tuleb märkida, et intress, mida tuleb ELTL artikli 266 esimese lõigu alusel maksta, et hüvitada kasutamise võimalusest ilmajätmine, on „kindlasummaline“, mistõttu liidu institutsioon, organ või asutus ei saa sellest kohustusest vabaneda põhjusel, et hageja ei ole kahju tekkimist piisavalt tõendanud (11. juuni 2024. aasta kohtuotsus komisjon vs. Deutsche Telekom, C-221/22 P, EU:C:2024:488, punkt 62).
- 28 Käesolevas asjas tühistas Üldkohus 19. detsembri 2019. aasta kohtuotsusega Tšehhi Vabariik vs. komisjon (T-509/18, EU:T:2019:876) rakendusotsuse 2018/873, millega komisjon oli näinud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määruse (EL) nr 1306/2013 ühise põllumajanduspoliitika rahastamise, haldamise ja seire kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 352/78, (EÜ) nr 165/94, (EÜ) nr 2799/98, (EÜ)

nr 814/2000, (EÜ) nr 1290/2005 ja (EÜ) nr 485/2008 (ELT 2013, L 347, lk 549), artikli 52 lõike 1 kohaselt ette vaidlusaluse finantskorrektsiooni, millega jäeti Tšehhi Vabariigile EAFRD raames ette nähtud rahastamisest välja 151 116,65 eurot.

- 29 Enne kui uurida, kas komisjonil oli pärast vaidlusaluse finantskorrektsiooni ette näinud otsuse tühistamist kohustus maksta Tšehhi Vabariigile intressi, tuleb kõigepealt analüüsida õiguslikku raamistikku, millesse kuulub määruse nr 1306/2013 artikli 52 lõike 1 alusel määratud finantskorrektsioon.

– Õiguslik raamistik, millesse kuulub määruse nr 1306/2013 artikli 52 lõike 1 alusel vastu võetud finantskorrektsioon

- 30 Esiteks tuleb märkida, et vastavalt määruse nr 1306/2013 artikli 3 lõikele 2 on EAFRD liidu üldeelarve osa. Nagu on sätestatud kõnealuse määruse artiklis 5, rahastatakse EAFRDst liidu rahalist osalust maaelu arengu programmides, mida rakendatakse vastavalt maaelu arengu toetamist käsitlevale liidu õigusele.
- 31 Teiseks tuleb rõhutada, et vastavalt määruse nr 1306/2013 artiklile 5 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määruse (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT 2013, L 347, lk 320), artikli 4 lõikele 7 rakendatakse EAFRDd liikmesriikide ja liidu poolt eelarve jagatud täitmise korras. ELTL artikli 317 kohaselt täidab komisjon selle jagatud korra puhul eelarvet koostöös liikmesriikidega omal vastutusel ja määratud assigneeringute piires. Liikmesriigid teevad komisjoniga koostööd, et tagada nende assigneeringute kasutamine usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtete kohaselt.
- 32 Määruse 2018/1046 artikli 63 lõikes 1 on sellega seoses täpsustatud, et kui komisjon täidab eelarvet jagatult, delegeeritakse eelarve täitmise seotud ülesanded liikmesriikidele.
- 33 Nagu nähtub Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määruse (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT 2013, L 347, lk 487) artiklitest 6–10, täidavad EFRD eelarvet liikmesriigid vastavalt maaelu arengu programmidele, mille iga liikmesriik esitab komisjonile heakskiitmiseks.
- 34 Nende maaelu arengu programmide rakendamise raames hallatakse vastavalt määruse nr 1305/2013 artiklile 49 EAFRDst rahastatavate tegevuste valikut liikmesriikide tasandil. Määruse nr 1306/2013 artiklis 7 on samuti ette nähtud, et EAFRD kulude haldamine ja kontroll, sealhulgas nende kulude väljamaksmine, toimub liikmesriigi tasandil. Täpsemalt, nagu nähtub määruse nr 1306/2013 artikli 7 lõikest 1, selle määruse artikli 36 lõigetest 1 ja 2 ning komisjoni 6. augusti 2014. aasta rakendusmääruse (EL) nr 908/2014, milles sätestatakse määruse nr 1306/2013 rakenduseeskirjad seoses makse- ja muude asutustega, finantsjuhtimisega, raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise, kontrollieeskirjadega, tagatistega ja läbipaistvusega (ELT 2014, L 255, lk 59), artiklist 22, teevad toetusesaajatele makseid liikmesriigid ja komisjon hüvitab need kord kvartalis kuludeklaratsiooni alusel.

- 35 Lõpuks tuleb rõhutada, et vastavalt määruse nr 1306/2013 artiklile 34 tehakse EAFRD kulude rahastamiseks vajalikud assigneeringud liikmesriikidele kättesaadavaks eel-, vahe- ja lõppmaksetena.
- 36 Kõigepealt, vastavalt määruse nr 1306/2013 artikli 35 lõikele 1 ja määruse nr 1303/2013 artikli 81 lõikele 1 teeb komisjon pärast maaelu arengu programmi heakskiitmist kogu programmitöö perioodiks liikmesriigile esialgse eelmakse. Määruse nr 1306/2013 artikli 35 lõike 3 kohaselt kuuluvad eelmakse intressid maaelu arengu programmi juurde ja arvestatakse maha kulude lõppdeklaratsioonis esitatud avalikest kulutustest. Lisaks on määruse nr 1306/2013 artikli 35 lõikes 4 sätestatud, et eelmaksena makstud summa kontrollitakse ja kiidetakse heaks enne maaelu arengu programmi lõpetamist.
- 37 Määruse nr 1303/2013 artikli 81 lõikes 2 on täpsustatud, et esialgseid eelmakseid kasutatakse ainult makseteks toetusesaajatele programmi rakendamisel. Need tehakse vastutavale asutusele sellel otstarbel viivitatamatult kättesaadavaks.
- 38 Nagu nähtub määruse nr 1303/2013 põhjendusest 70 ja määruse nr 1306/2013 põhjendusest 25, tehakse liikmesriikidele eelmakseid just selleks, et neil oleks liidu vahendeid kohe alates maaelu arengu programmi rakendamisest. Eelmaksete tegemise eesmärk on tagada regulaarne rahavoog, mis võimaldab teha toetusesaajatele makseid õigel ajal.
- 39 Seejärel tehakse vastavalt määruse nr 1306/2013 artiklile 36 vahemakseid kvartalipõhiselt, et hüvitada liikmesriigi makseasutuste poolt EAFRD raames tegelikult kantud kulud.
- 40 Lõpuks on määruse nr 1306/2013 artiklis 37 ette nähtud, et lõppmakse tehakse programmi lõpetamisel.
- 41 Kolmandaks on määruse nr 1306/2013 artikli 52 lõikes 1 muu hulgas ette nähtud, et kui EAFRD kulusid ei ole kantud kooskõlas liidu õigusega, võtab komisjon vastu rakendusaktid, millega määratakse liidu rahastamisest väljajäetavad summad. Määruse nr 1303/2013 artikli 85 lõikes 1 on sätestatud, et kui komisjon teeb sellise finantskorrektsiooni, tühistab ta täielikult või osaliselt liidu toetuse maaelu arengu programmile ja nõuab summa liikmesriigilt tagasi, et välistada liidu vahenditest selliste juba tehtud kulude finantseerimine, mis rikuvad kohaldatavat õigust.
- 42 Määruse nr 908/2014 artikli 34 lõike 8 teises lõigus on sätestatud, et kui määruse nr 1306/2013 artikli 52 alusel võetakse vastu finantskorrektsiooni otsus, lahutab komisjon liidu rahastamisest mahaarvatavad summad maksest, mille kohta liikmesriik esitab kuludeklaratsiooni pärast nimetatud otsuse vastuvõtmist.
- 43 Lisaks tuleb ka märkida, et määruse nr 1306/2013 artikli 54 kohaselt on liikmesriikidel kohustus nõuda toetusesaajatelt eeskirjade eiramise või hooletuse korral alusetult makstud summade tagasimaksmist, välja arvatud selles artiklis ette nähtud erandite puhul. Nimetatud määruse artiklis 56 on ette nähtud, et EAFRD alla kuuluvad liidu rahastamissummad, mis on tühistatud, ja tagasinõutud summad ning nende juurde kuuluvad intressid jaotatakse ümber asjaomasele programmile. Liikmesriik võib siiski liidu tühistatud või tagasinõutud vahendeid uuesti kasutada, kuid vaid sama maaelu arengu programmi raames ettenähtud tegevuste jaoks ja tingimusel, et vahendeid ei jaotata ümber tegevustele, mille suhtes on kohaldatud finantskohandusi. Pärast maaelu arengu programmi lõpetamist maksab liikmesriik tagasinõutud summad tagasi liidu eelarvesse.

– Kohustus lisada finantskorrektsiooni tagasimaksele intressid

- 44 Käesoleva kohtuotsuse punktides 30–43 esitatud õiguslikku raamistikku arvestades tuleb analüüsida, kas EAFRD raames tehtud finantskorrektsiooni otsuse tühistamise korral lasub komisjonil – nagu väidab Tšehhi Vabariik – automaatne ja tingimusteta kohustus maksta ELTL artikli 266 esimese lõigu alusel intressi vastavalt käesoleva kohtuotsuse punktides 23–27 viidatud kohtupraktikale.
- 45 Esimesena tuleb märkida, et intressi maksmise kohustus, nagu see tuleneb käesoleva kohtuotsuse punktides 23–27 viidatud kohtupraktikast ja eelkõige 11. juuni 2024. aasta kohtuotsusest komisjon *vs. Deutsche Telekom* (C-221/22 P, EU:C:2024:488), on olnud seotud käesolevast asjast erineva kontekstiga, kus summa oli isikult alusetult sisse nõutud. Nimelt, nagu nähtub 11. juuni 2024. aasta kohtuotsuse komisjon *vs. Deutsche Telekom* (C-221/22 P, EU:C:2024:488) punktides 53–56, puudutab tagasimaksmisel intressisumma lisamise kohustus, nagu see on kohtupraktikas välja kujunenud, olukorda, kus „isik“ on alusetult maksnud teatava summa liidu institutsioonile või liikmesriigi ametiasutustele trahvina, karistusena, karistusmaksena, tasuna, maksuna või muu maksena. Need kaalutlused puudutavad seega isiku õigust saada intressi, et hüvitada administratsiooni poolt alusetult sisse nõutud summa kasutamise võimalusest ilmajätmine.
- 46 Ent nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktides 30–34 esitatud kaalutlustest, on EAFRD jaoks eraldatud liidu eelarve täitmine ja nimetatud liidu fondi rakendamine eelarve jagatud täitmise korra raames delegeeritud liikmesriikidele, keda ei saa seega samastada taoliste isikutega.
- 47 Lisaks, nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktides 30–34 esitatud kaalutlustest, ei ole liikmesriigid EAFRD vahenditest toetuse saajad. Eelarve jagatud täitmise raames vastutavad liikmesriigid liidu vahendite haldamise ja rakendamise eest. Järelikult, nagu komisjon õigesti väidab, maksab liikmesriik – siis kui ta peab summad finantskorrektsiooni alusel tagasi maksta –, tagasi liidu vahendid, mis on tema käsutusse antud seoses EAFRD haldamisega.
- 48 Neid asjaolusid arvestades tuleb seega tõdeda, et vastupidi sellele, mida väidab Tšehhi Vabariik, erineb käesolevas asjas olukord 11. juuni 2024. aasta kohtuotsuse komisjon *vs. Deutsche Telekom* (C-221/22 P, EU:C:2024:488) punktides 53–56 viidatud olukordadest. Seal esitatud kaalutlustes ei võeta arvesse liikmesriikide ja komisjoni suhete laadi, eelarve jagatud täitmise eripära ega asjaolu, et liikmesriigid teevad volituse alusel kättesaadavaks liidu vahendid. Need kaalutlused ei ole seega vahetult kohaldatavad liikmesriigi suhtes tehtud finantskorrektsiooni otsuse tühistamise kontekstis.
- 49 Teisena tuleb märkida, et intressi maksmise kohustuse automaatne ja tingimusteta laad, nagu see tuleneb eespool punktides 24–27 viidatud kohtupraktikast, põhineb kaudselt, kuid tingimata eeldusel, et pärast taolise otsuse tühistamist, millega kohustati institutsioonile makset tegema, tekib selle otsuse adressaadil tegelik ja kindel kahju, kuna ta on jäetud ilma võimalusest talle tagasimakstavat summat kasutada.
- 50 Nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktides 35–43 esitatud kaalutlustest, kuulub selline finantskorrektsioon nagu vaidlusalune finantskorrektsioon aga keerukasse rahastamisvoogude kogumisse, mis hõlmab kogu maaelu arengu programmi rakendamise kestust. Erinevalt 11. juuni 2024. aasta kohtuotsuse komisjon *vs. Deutsche Telekom* (C-221/22 P, EU:C:2024:488)

punktides 52, 55 ja 56 viidatud olukordadest ei ole selles kontekstis kindel, et finantskorrektsiooni otsuse tühistamine toob liikmesriigi jaoks automaatselt kaasa finantskorrektsiooni esemeks oleva summa kasutamise võimalusest ilmajätmise.

- 51 Esiteks, nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktidest 35 ja 38, on liikmesriikide käsutuses EAFRD kulude tegemiseks eelmaksed, sealhulgas need, mille suhtes kohaldatakse hiljem finantskorrektsiooni. Seetõttu ei ole liikmesriigid põhimõtteliselt kohustatud kasutama EAFRD kulude tegemiseks oma rahalisi vahendeid.
- 52 Nimelt, nagu ka komisjon oma menetlusedokumentides märkis, võimaldab täiendavate assigneeringute andmine liikmesriigi käsutusse vahemaksete näol taastada esialgse eelmaksena saadud käibevahendid. See muudab esialgse eelmaksena makstud summa tänu liidu poolt kättesaadavaks tehtud vahenditele kasutatavaks liikmesriigis tehtud uute EAFRD kulude rahastamiseks, ilma et liikmesriik peaks nende kulude katmiseks oma rahalisi vahendeid tegelikult kasutusele võtma.
- 53 Teiseks ei tähenda finantskorrektsioon tingimata seda, et liikmesriik peab tegema makse komisjonile otse oma riiklikest vahenditest. Nimelt, nagu on märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 42, arvatakse vastavalt määruse nr 908/2014 artikli 34 lõike 8 teisele lõigule finantskorrektsiooni summa maha vahemaksetest või lõppmaksest, mille komisjon teeb liikmesriigi poolt maaelu arengu programmi raames kantud muude kulude hüvitamiseks.
- 54 Kuivõrd finantskorrektsiooni summa arvatakse maha vahemakse summast, vähendatakse sel moel selle korrektsiooni summa võrra esialgsest eelmaksest moodustunud käibevahendeid, mis on faktiliselt liikmesriigi käsutuses EAFRD tulevaste kulude rahastamiseks.
- 55 Sellega seoses tuleb märkida, et EAFRD kulude rahastamiseks tegelikult kasutada oleva eelmakse summa vähendamist ei saa iseenesest samastada sellega, et liikmesriik jäetakse ilma võimalusest kasutada osa oma riiklikest vahenditest.
- 56 Nagu komisjon ja Tšehhi Vabariik kohtuistungil kinnitasid, tuleneb ühelt poolt määruse nr 1306/2013 artikli 35 lõikest 3, et eelmaksena makstud summa ei ole mõeldud liikmesriikidele intressi teenimiseks. Teiselt poolt tasaarvestatakse vastavalt määruse nr 1306/2013 artikli 35 lõikele 4 eelmaksena makstud summa igal juhul enne maaelu arengu programmi lõpetamist. Kontrollimise ja heakskiitmise menetluse kohaselt arvatakse liikmesriigi deklareeritud kulud maha eelmaksena kättesaadavaks tehtud summast, selle asemel, et teha tagasimakse vahemakse või lõppmakse kaudu. Seega nõuab komisjon eelmakse jääksumma liikmesriigilt tagasi alles programmi lõpetamisel, kui eelmaksena makstud summat ei ole ära kasutatud.
- 57 Kolmandaks, nagu on märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 43, on liikmesriikidel põhimõtteliselt kohustus nõuda toetusesaajatelt tagasi alusetult makstud summad, mis tulenevad toetusesaajatele süüks pandavatest eeskirjade eiramistest või hooletustest. Kuivõrd liikmesriik nõuab komisjoni poolt liikmesriigile määratud finantskorrektsiooni summad tagasi toetusesaajalt, siis ei saa finantskorrektsiooni kohaldamine igal juhul tuua kaasa seda, et liikmesriik ei saa osa oma riiklikest rahalistest vahenditest kasutada.

- 58 Järelikult, võttes arvesse kindluse puudumist finantskorrektsiooni mõjus liikmesriigi riiklikele vahenditele, ei saa 11. juuni 2024. aasta kohtuotsusest komisjon *vs.* Deutsche Telekom (C-221/22 P, EU:C:2024:488) komisjonile tuleneda sellist põhimõtet, absoluutset ja tingimusteta kohustust, nagu on ette nähtud selles kohtuotsuses, maksta automaatselt intressi EAFRD raames tehtud finantskorrektsiooni otsuse tühistanud kohtuotsuse täitmiseks.
- 59 Tšehhi Vabariigi argumendid ei sea seda järeldust kahtluse alla.
- 60 Nimelt, vastupidi sellele, mida väidab Tšehhi Vabariik, ei tõenda asjaolu, et esineb üksikjuhtumeid, mille puhul komisjon on omal algatusel teinud finantskorrektsiooni tagasimakse koos intressiga, et komisjonil tekiks finantskorrektsiooni otsuse tühistamise korral ELTL artikli 266 esimese lõigu kohaselt automaatselt ja tingimusteta taoline kohustus.
- 61 Lisaks, vastupidi sellele, mida väidab Tšehhi Vabariik, ei piisa asjaolust, et finantskorrektsiooni otsus on asjaomasele liikmesriigile siduv, järeldamaks, et selle otsuse tühistamise korral tuleb intressi maksta. Taolise argumendiga nõustumisel ei võetaks nimelt arvesse asjaolu, et intressi tuleb maksta ELTL artikli 266 esimese lõigu alusel üksnes osas, milles selle eesmärk on hüvitada tagastamisele kuuluva summa kasutamise võimalusest ilmajätmine.
- *Intressi maksmise kohustuse puudumine käesolevas asjas*
- 62 Käesolevas asjas väidab Tšehhi Vabariik, et kuna maksed olid toetusesaajatele juba tehtud ja neid ei olnud pärast vaidlusaluse finantskorrektsiooni tegemist võimalik tagasi nõuda, kaotas Tšehhi Vabariik finantskorrektsiooni tõttu võimaluse asjaomast summat kasutada.
- 63 Samas aga puudub esiteks vaidlus selles, et aastatel 2015 ja 2016 anti Tšehhi Vabariigi käsutusse eelmakseid summas 69 170 219,88 eurot.
- 64 Lisaks, nagu selgitas ka komisjon, taastati iga kord, kui Tšehhi Vabariigile hüvitati vahemaksete vormis EAFRD raames tehtud kulud, esialgsetest eelmaksetest moodustunud käibevahendid uuesti ja neid sai taas kasutada nimetatud liikmesriigi poolt tehtud uute EAFRD kulude rahastamiseks, mistõttu Tšehhi Vabariik ei ole tõendanud, et ta oli sunnitud tegelikult kasutama oma riiklikke vahendeid nende kulude tegemiseks.
- 65 Teiseks, nagu nähtub hagiavalduse lisast A.1, arvati vaidlusalune finantskorrektsioon maha vahemaksest, mis tehti Tšehhi Vabariigile maaelu arengu programmi rakendamiseks 2018. aasta teises kvartalis. Vaidlusalune finantskorrektsioon ei tinginud seega Tšehhi Vabariigi poolt komisjonile makse tegemist tema enda rahalistest vahenditest.
- 66 Kolmandaks tuleb rõhutada, et summa, mille komisjon andis Tšehhi Vabariigi käsutusse eelmaksena ja mida vähendati vaidlusaluse finantskorrektsiooni summa võrra, oli põhimõtteliselt kasutatav 10. augustist 2018 kuni 27. oktoobrini 2020 väldanud ajavahemikul, mille ajal kõnealune finantskorrektsioon tehti. Puudub vaidlus, et käesoleval juhul algas eelmaksete kontrollimise ja heakskiitmise menetlus, mis oli ette nähtud määruse nr 1306/2013 artikli 35 lõikes 4, alles 2023. aastal.

- 67 Neljandaks ei esitanud Tšehhi Vabariik, sealhulgas oma vastustes Üldkohtu küsimustele menetlust korraldava meetme raames ega kohtuistungil ühtegi asjaolu, mis võimaldaks asuda seisukohale, et eelmakse ei olnud kasutatav või et see ei olnud piisav, ega ühtegi muud asjaolu, mis võimaldaks tõendada, et tal oli tegelikult vaja kasutada oma riiklikke vahendeid, et hüvitada vaidlusaluse finantskorrektsiooniga ajutiselt abikõlbmatuks tunnistatud kulud.
- 68 Ühelt poolt ei võimalda tõendid, mille Tšehhi Vabariik oma hagiavalduse põhjendamiseks esitas, nimelt 2018. aasta teist kvartalit puudutav vahemakse aruanne, põllumajandusministeeriumi konto väljavõte 10. augustist 2018 ja põllumajandusministeeriumi konto väljavõte 27. oktoobrist 2020, tõendada Tšehhi Vabariigi riiklike vahendite tegelikku kasutamist. Nendes dokumentides on üksnes mainitud tasaarvestust, mille komisjon tegi 2018. aasta teises kvartalis tehtud vahemakse käigus, ning vaidlusaluse finantskorrektsiooni summa tagasimaksmist 2020. aastal.
- 69 Teiselt poolt esitas Tšehhi Vabariik lisades E.1 ja E.2 kaks raamatupidamisdokumenti. Nendest kahest dokumendist nähtub, et vaidlusaluse finantskorrektsiooni summa kirjendati Tšehhi põllumajandusministeeriumi raamatupidamisarvestuses kõigepealt kui „negatiivne raamatupidamiskanne seoses tulude vähenemisega“ ja seejärel kui „positiivseks kandmine seoses tulude suurenemisega“. Samas ei saa vaidlusalusele finantskorrektsioonile vastava summa kirjendamist põllumajandusministeeriumi raamatupidamisarvestuses tõlgendada nii, et seda finantskorrektsiooni rahastati Tšehhi Vabariigi riiklikest vahenditest. Nimelt ei võimalda need raamatupidamisdokumendid iseenesest tõendada, et Tšehhi Vabariik pidi tegelikult kasutama omaenda vahendeid, et katta tema käsutuses olevate vahendite ajutine vähenemine vaidlusaluse finantskorrektsiooni tõttu, mis hiljem tühistati.
- 70 Lisaks väidab Tšehhi Vabariik, et praktikas ta eelmakseid ei kasuta, mistõttu on ta kohustatud katma finantskorrektsiooni summa oma riiklikest vahenditest. Siiski tuleb tõdeda, et kuna tema käsutuses olevad eelmaksed olid vastupidiste tõendite puudumisel endiselt piisavad, et katta tema poolt asjaomasel ajavahemikul tehtud EAFRD kulud, siis on eelmaksete kasutamata jätmine üksnes Tšehhi Vabariigi valik. Järelikult ei saa ta väita, et ta pidi vaidlusaluse finantskorrektsiooni summa katma oma riiklikest vahenditest.
- 71 Eeltoodud järeldusi ei sea kahtluse alla Tšehhi Vabariigi argument, et määruse nr 1303/2013 artikliga 85 ning määruse nr 1306/2013 artikliga 52 ja artikli 81 lõikega 2 on vastuolus see, kui eelmakseid kasutatakse vaidlusaluse finantskorrektsiooni rahastamiseks.
- 72 Nimelt ei ole õige seisukoht, et vaidlusalust finantskorrektsiooni rahastatakse otseselt eelmaksena käsutusse antud summast, vaid Tšehhi Vabariik ei pidanud tegelikult hüvitama oma riiklikest vahenditest tema käsutusse antud vahendite vähenemist nimetatud finantskorrektsiooni tõttu. Kuivõrd vaidlusaluse finantskorrektsiooni summa oli väiksem kui Tšehhi Vabariigi käsutusse antud eelmakse saldo, ei võtnud see liikmesriigilt võimalust kasutada eelmaksena makstud summa jääki, mis oli kasutatav muude kulude rahastamiseks EAFRD raames. Lisaks, nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 69, ei ole Tšehhi Vabariik tõendanud, et ta oli sunnitud kasutama omavahendeid finantskorrektsiooni summa katmiseks kuni selle tühistamiseni ja lõpuks selle tagasimaksmiseni. Lisaks, vastupidi sellele, mida väidab Tšehhi Vabariik, ei sea käesoleva kohtuotsuse punktis 71 viidatud sätted kahtluse alla asjaolu, et eelmakset võidi kasutada EAFRD kulude rahastamiseks enne seda, kui nende suhtes tehti vaidlusalune finantskorrektsioon.

- 73 Kõike eeltoodut arvestades ja vaatamata sellele, et vaidlusaluse finantskorrektsiooni esemeks olevaid summasid ei ole toetusesaajatelt tagasi nõutud, ei saa järeldada, et vaidlusaluse finantskorrektsiooni tõttu pidi Tšehhi Vabariik tegelikult kasutusele võtma oma riiklikud vahendid ega *a fortiori* seda, et see liikmesriik jäeti ilma võimalusest kasutada sellele finantskorrektsioonile vastavat summat.
- 74 Järelikult ei kujuta intressi maksmine endast täitmismeedet, mille komisjon peab võtma tulenevalt 19. detsembri 2019. aasta kohtuotsusest Tšehhi Vabariik vs. komisjon (T-509/18, EU:T:2019:876) kooskõlas ELTL artikli 266 esimeses lõigus ette nähtud kohustustega.
- 75 Neil asjaoludel, arvestades, et käesolevas asjas puudub intressi maksmise kohustus, ei ole komisjon toime pannud ELTL artikli 266 esimese lõigu piisavalt selget rikkumist, mis võiks kaasa tuua liidu lepinguvälise vastutuse seetõttu, et komisjon ei lisanud vaidlusaluse finantskorrektsiooni tagasimaksmisel intressi.
- 76 Seega ei ole täidetud liidu lepinguvälise vastutuse tekkimise esimene tingimus, mis puudutab isikutele õigusi andva õigusnormi piisavalt selget rikkumist. Vastavalt käesoleva kohtuotsuse punktis 21 viidatud kohtupraktikale piisab ainuüksi sellest järeldusest, et välistada liidu lepinguvälise vastutuse.
- 77 Järelikult tuleb käesolev hagi jätta rahuldamata.

Kohtukulud

- 78 Üldkohtu kodukorra artikli 134 lõike 1 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja Tšehhi Vabariik on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud välja mõista Tšehhi Vabariigilt.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (kolmas koda)

otsustab:

1. Jätta hagi rahuldamata.

2. Mõista kohtukulud välja Tšehhi Vabariigilt.

Kowalik-Bańczyk

Cassagnabère

Pavelin

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 15. juulil 2026 Luxembourgis.

Allkirjad